

Lunds universitet
Statsvetenskapliga institutionen

STV102
VT 06
Handledare:
Anders Uhlin

Hur förklarar konstruktivistisk teori skapandet av israelisk identitet?

En narrativ analys av två judars berättelser

Sao-Mai Dau
Jenny Segerström

Abstract

Syftet med den här analysen är att ta reda på hur konstruktivistisk teori förklarar skapandet av israelisk identitet. För att utföra studien använder vi oss av en narrativ metod, där vi analyserar en bok skriven av en judisk, israelisk kvinna - Susan Nathan - och en intervju med en judisk, israelisk man. Vi undersöker deras tankar angående deras identitet med utgångspunkt i teori om nationalitet, etnicitet, politisk identitet och medborgarskap. Vi diskuterar även analysformatet och jämför Nathans och den israeliska mannens uppfattningar av deras identiteter. Slutligen kopplar vi diskussionen med deras syn på Israel/Palestina-konflikten.

Nyckelord: judisk, identitet, nationalitet, etnicitet, israel

Innehållsförteckning

1	Frågeställning.....	1
2	Teori.....	2
2.1	Narrativ analys	2
2.2	Berättelser.....	2
2.3	Identitet.....	4
2.3.1	Nationalism	4
2.3.2	Etnicitet	5
2.3.3	Etnicitet och nationalitet.....	7
2.3.4	Politisk identitet.....	8
2.3.5	Medborgarskap.....	9
3	Empiri och analys	10
3.1	Intervju med israelisk man	10
3.1.1	Religion	10
3.1.2	Historia	10
3.1.3	Samhälle	11
3.1.4	Patriotism	11
3.1.5	Innebörd av att vara medborgare.....	11
3.1.6	Politik	11
3.1.7	Identitet.....	12
3.2	Analys/kritik av intervju.....	13
3.2.1	Intervjuformatet.....	13
3.2.2	Nationalitet	14
3.2.3	Etnicitet	14
3.2.4	Från etnicitet till nationalitet	15
3.2.5	Politisk identitet.....	16
3.2.6	Intervjuobjektet och Israel/Palestina-konflikten	16
3.3	Susan Nathans bok ”Ett annat Israel”	17
3.3.1	Historia	17
3.3.2	Judisk identitet, människa och israel.....	17
3.3.3	Etnicitet	18
3.3.4	Patriotism	19
3.3.5	Innebörd av att vara israelisk medborgare	19
3.3.6	Politisk identitet.....	19
3.3.7	Religion	20
3.3.8	Samhälle	20
3.3.9	Politik	20

3.3.10	Konflikten.....	21
3.4	Analys av boken	22
3.4.1	Berättelseformatet	22
3.4.2	Nationalitet	23
3.4.3	Etnicitet	24
4	Slutsats och jämförelse	25
4.1	Nationalitet	25
4.2	Etnicitet	25
4.3	Från etnicitet till nationalitet	26
4.4	Israel/Palestina konflikten	26
5	Källhänvisning	28

1 Frågeställning

Syftet med den här analysen är att ta reda på hur konstruktivistisk teori förklarar skapandet av israelisk identitet. Vår plan är att använda en narrativ metod, där vi analyserar en bok skriven av en judisk, israelisk kvinna Susan Nathan och en intervju med en judisk, israelisk man. Den judiska identiteten anses ofta stark kopplad till den israeliska, vi ska bland annat ta reda på vad de anser om det.

2 Teori

2.1 iv analys

Narrat

Följande b-uppsats kommer att utföras som en narrativ analys. Den här sortens analys utgår från ett konstruktivistiskt synsätt där den kollektiva identiteten ses som en social konstruktion. En narrativ analys går ut på att analysera så kallade "berättelser". Enligt Alexa Robertson utförs berättelseforskning på två olika plan: man kan använda berättelser som analysredskap, till exempel för att förklara teorier, och vidare så kan man använda berättelser i vetenskapliga analyser genom att tolka dem (s. 93, Petersson & Robertson). I denna uppsats kommer vi emellertid att hålla oss på det andra planet.

Enligt Robertson används narrativa analyser på grund av tre olika anledningar. För det första så används de för att undersöka relationen mellan idéer, erfarenhet och handling. För det andra så bidrar de till förståelsen av "hur identitet skapas och återskapas i olika kontexter och över tid, samt för att förklara hur saker och ting hänger ihop" (s. 91, Pettersson & Robertson). Det sista syftet är relativt vagt uttryckt, men det är framförallt de första två för vilka vi har valt att använda narrativ analys i denna uppsats.

2.2 elser

Berätt

Vad är då "berättelser" i samhällsvetenskaplig mening? Charles Tilly skiljer på olika sorters berättelser. Den första kallar han för "standard stories", och syftar på de berättelser som människor använder för att återge, analysera, döma, komma ihåg och omorganisera sociala upplevelser (s. 8). De är strukturerade på så sätt att "a small number of self-motivated entities interact within a constricted, contiguous time and space" (ibid.). Tilly anser att dessa standard stories i sig inte är tillräckliga för att ses som fullständiga samhällsvetenskapliga analyser, eftersom han menar att de flesta sociala processer inte följer den sortens kausala strukturer som går att finnas i berättelserna. En standard story känns igen genom

olika element, däribland att den handlar om ett begränsat antal interagerande aktörer som handlar självständigt, att den utspelas inom begränsad tid och begränsat rum och att de flesta händelser utspelas som konsekvenser av aktörernas tidigare handlingar (s. 30, Tilly).

Det finns olika skolor när det gäller hur forskare ser på hur användbara den här sortens historier är som verktyg inom samhällsvetenskapliga ämnen. Inom metodologisk individualism ses självständiga individer, med "tunt" medvetande eller utan medvetande alls,

som de fundamentala enheterna från vilka samhällsvetenskapliga analyser bör utgå, och analyser inom denna skola tenderar att följa samma struktur som standard stories (s. 33, Tilly). Tilly menar dock att detta kan bli problematiskt, bland annat eftersom han anser att människor inte alltid agerar på ett rationellt sätt. Inom fenomenologisk individualism baseras beskrivningar och förklaringar av sociala processer på människors medvetande och därför anser även forskare från den här skolan att historier är användbara (ibid.). Emellertid är det svårt att utröna och förklara vad som sker i en individs medvetande och därmed blir det också svårt att analysera vad historier egentligen visar på. Holism betonar hur individuellt agerande.

skapar sociala strukturer med egna, självgenererande system, men enligt Tilly tenderar holister att inte använda berättelser (s. 34). Inom vad Tilly kallar för "relational analysis" är de elementära beståndsdelarna av mänskliga samhällen transaktioner, interaktioner, informationsflöden, utbyten, ömsesidig påverkan eller sociala band (ibid.). Inom denna skola ses berättelser som produkter av social interaktion istället för förklaringar till sociala processer (ibid.). Tilly menar att standard stories kan vara användbara som en sorts guide till förklaringar om samhället, men om man ser på hur de ovan skolorna förklarar sociala processer så är standard stories inte tillräckliga för att förklara processerna därför att de senare följer en annan sorts struktur (s. 35).

Tilly identifierar även flera andra problem när det gäller standard stories. Ett närliggande problem till det som nämnts ovan är hur man som forskare ska nå ut och kunna förklara sociala processer när ens publik oftast använder berättelser för att själva förklara olika företeelser (ibid.). Vidare är det svårt att beskriva och förklara skapandet, transformeringen och effekterna av standard stories (ibid.). Tilly menar att man inom samhällsvetenskap måste lära ut olika sätt att förklara sociala processer för att lära studenter att förhålla sig kritiska mot standard stories. Han anser att man inom samhällsvetenskap kan eftersträva upplysning och/eller förklaring. "Nonstory processes" är de som har högst förklaringsvärde och handlar om sociala processer vars kausaliteter är "indirect, incremental, interactive, unintended, collective and/or mediated by the nonhuman environment" (s. 41, Tilly). Något som också är viktigt är att kunna förstå processerna bakom skapandet av berättelser, även om detta inte direkt förklarar sociala processer. Detta ligger närmre upplysning än vad nonstory processes gör, men har sämre förklaringsvärde. Om man tittar på figuren nedan så kan man se att detta ligger närmre upplysning än vad nonstory processes gör, men har sämre förklaringsvärde. Nästa steg mot upplysning är "contextualizing stories" vilket enligt Tilly "involves identifying the social situations in which certain kinds of

stories arise and tracing the consequences of adopting those stories rather than others that are, in principle, available” (ibid.). Högst upp på upplysningsskalan men med lägst förklaringsvärde är ”superior stories”. Vetenskapligt sett är de inte helt adekvata därför att de inte visar på alla relevanta förklaringar till sociala processer, men de har ändå tillräckligt förklaringsvärde för att de ska anses som upplysande och mer användbara än standard stories (s. 40, Tilly). Det verkar motsägelsefullt att nonstory processes som har högst förklaringsvärde samtidigt skulle vara minst upplysande. Emellertid så verkar Tillys poäng här inte vara att det är mindre upplysande än de andra tillvägagångssätten, utan att om man vill inrikta utläringen samhällsvetenskap mot förklaring så boer man sikta på att lära om nonstory processes, medan om man ämnar hålla det på en mindre specialiserad nivå så boer man i alla fall inrikta sig mot upplysning. Denna uppsats kommer att inrikta sig mer mot upplysning än djupgående förklaring.

2.3 Identitet

2.3.1 Nationalism

Enligt Chris Farrands i kapitlet ”Society, Modernity and Social Change: Approaches to Nationalism and Identity” i *Identities in International Relations* så förvärvar man inte bara sin identitet på ett individuellt, psykologiskt plan där omgivning, relationer och erfarenheter formar den, utan identiteten är också inramat av samhälle, kultur och ekonomi (s. 1, Krause & Renwick). Farrands anser att modernistiska synsätt på nationalism inte är adekvata och menar att nationalism, som andra sorters identiteter, är mycket svårt att definiera därför att olika kontexter skapar olika sorters nationaliteter (s. 6, Krause & Renwick). Han skriver att ”identity remains radically indeterminate” och att ”[i]t makes it remote to the kinds of scientific or historical generalisation which have sometimes characterised writing on International Relations” (ibid.). Han anser heller inte att det finns någon enskild förklaring till hur identitet formas och menar att nationalism är en bred och mångomfattande identitet, men att den samtidigt endast är en av flera möjliga identiteter. Han ger inte läsaren någon konkret definition av nationalism. Han jämför nationalismen från olika geografiska områden och kommer till slutsatsen att ”[e]ach example of nationalism is different for each nation, and over time nationalisms may change more than their supporters would easily recognise” (s. 6, Krause & Renwick). Alltså har Farrands en tydligt konstruktivistisk ontologi, och hans perspektiv på nationalism tillåter inte den striktare samhällsvetenskap som Tilly förespråkar.

I *Gender & Nation* presenterar Nira Yuval-Davis liknande idéer om att nationalism är ett socialt konstruerat fenomen. Hon beskriver olika nationalistiska

projekt: Volknation, där nationalitet ses som något som boer baseras på ett gemensamt ursprung; Kulturnation, där nationalitet grundas på myten om en gemensam kultur; och Staatnation där nationalitet baseras på myten om att alla medborgare är jämbördiga (s. 12, Yuval-Davis). Emellertid är det tydligt att Yuval-Davis inte anser att dessa nationalistiska projekt är normativt eftersträvarvärda eftersom de baseras på myter, men hon understryker att det inom analyser är viktigt att separera de tre typerna av nationalistiska konstruktioner (s. 21, Yuval-Davis). Farrands finner också att historia, eller uppfattad historia, finns gemensamt bland moderna identiteter (s. 6). Han menar att "[o]ur identity is part of our history, defined by our sense of history and validated by history" (ibid.). Samtidigt framhåller han även att vår historia skapas och legitimeras av vår identitet (ibid.). Han skriver till exempel om olika grupper "foundation myths": "If we ask where a society or a nation comes from, it will have particular answers which fulfil particular needs and reflect a collective response to the specific context" (s. 17, Krause & Renwick). Farrands betonar att myterna inte behöver vara historiskt korrekta och att en viktig anledning till att människor ändå tror på dem är att de vill känna tillhörighet till specifika grupper (s. 17-18, Krause & Renwick). På så sätt bidrar historia till vår identitetskänsla men denna historia måste samtidigt passa in på den specifika identiteten (ibid.).

Yuval-Davis förklarar även andra teorier om nationalism, bland annat den presenterad av Ben Anderson. Han anser att konceptet om nationer framkom i samband med vissa teknologiska utvecklingar i Europa och beskriver nationer som "imagined communities" som uppkommit i modern tid (s. 15, Yuval-Davis). Anderson menar även att människor uppfattar sina nationaliteter som något naturligt och att de därför är redo att göra uppoffringar för sina nationer, till exempel att döda eller bli dödad (ibid.). Ännu en aspekt av identitet som Anderson framställer är att människor alla har en mängd identiteter som existerar samtidigt och att folk har en mängd lojaliteter (s. 13, Krause & Renwick). Yuval-Davis presenterar också Greenfelds position, som till viss del är lik Farrands:

National identity ... is an identity which derives from membership in a 'people', the fundamental characteristic of which is that it is defined as a 'nation' Every member of the 'nation' thus interpreted partakes in its superior, elite, quality, and it is in consequence that a stratified national population is perceived as essentially homogeneous, and the lines of status and class are superficial. This principle lies at the basis of all nationalisms ... Apart from it, different nationalisms share little. (citerad på s. 19, Yuval-Davis)

En annan intressant poäng i *Gender & Nation* är att nationalism också är beroende av att man gemensamt blickar mot framtiden; särskilt i de samhällen där det inte går att finna gemensamma myter eller ursprung (ibid.).

Yuval-Davis beskriver även AD Smiths idéer om nationalism, men dessa kommer att diskuteras i nedanstående sektion.

2.3.2 Etnicitet

Även i kapitlet "Ethnicity: Inside Out or Outside In?" i *Identities in International Relations* anses människor ha flerdubbla identiteter, men författaren Richard Davies menar att etnicitet bör ses som ett strukturellt drag hos samhällen som påverkar alla deras invånare, och han menar också att etnicitet förändras över tid på grund av immigration, social förnyelse och förändring, nationsbyggande och nationell integration (s. 81, Krause & Renwick).

Davies förklarar att det finns två huvudsakliga inriktningar inom etnicitetsstudier. Den ena är vad han kallar för "primordial" och inom denna inriktning ses etnicitet som en identitet som människan föds med och det anses vara naturens sätt att fördela människor i olika grupper. Den andra inriktningen kallas för "contextual" och här ses etnicitet som en identitet som härstammar från särskilda ekonomiska, sociala och politiska omständigheter och man anser även att etnicitet är en identitet som skiftar samtidigt som förhållanden förändras (s. 82, Krause & Renwick). Författaren själv verkar förespråka den senare inriktningen och anser att etnicitet är konstruerat genom konstant interaktion och kontrasterande mellan "vi" och "de". Ännu en forskare som arbetar inom denna inriktning är PR Brass. Enligt honom så skapas och transformeras etniska grupper av särskilda eliter i samhällen som utsätts för dramatiska förändringar. Etnicitet blir därmed ett "instrument for mobilizing individuals in pursuit of power for the benefit of individual or collective interests" (s. 83, Krause & Renwick) och alltså ett mycket konstgjort begrepp, och det finns en tydlig baktanke bakom dess konstruktion. Enligt AD Smith är en etnisk grupp "a type of cultural collectivity; one that emphasizes the role of myths of descent and historical memories, and that is recognised by one or more cultural differences, like religion, customs or language" (ibid.). AD Smiths syn på hur myter bidrar till den etniska identiteten är därmed lik den som Farrands har om nationalism. Om man jämför Brass' och Smiths sätt att se på etnicitet är det tydligt att forskare som utgår från samma inriktning (i detta fall "contextual") ändå kan ha tämligen skilda uppfattningar om vad etnicitet egentligen innebär.

Det är inte endast AD Smith som identifierar en länk mellan etnicitet och kultur; Yuval-Davis skriver om etnicitet i kapitlet "Cultural Reproduction and Gender Relations" i *Gender & Nation*. Men vad innebär då begreppet "kultur"? Enligt Raymond Williams finns det tre definitioner för kultur, men den i det här sammanhanget kommer vi att koncentrera oss på kultur som "a particular way of life, whether of people, a period or group" (citerad på s. 40, Yuval-Davis). Yuval-Davis menar att det inte bara är inom etniska identiteter som kultur är viktigt, utan även inom identiteter generellt: "Identities – individual and collective – are specific forms of cultural narratives" (s. 43, Yuval-Davis). Hon anser dock att etnicitet inte bör ses som att det endast handlar om kultur eftersom politik och ekonomi också används i etniska projekt (s. 44-45, Yuval-Davis). Med utgångspunkt hos Gramsci och Foucault har det även utvecklats en diskurs om att kulturell homogenitet egentligen handlar om kulturell hegemoni (s. 41, Yuval-Davis), vilket är relevant i fråga om etnicitet och vilken kultur en viss etnicitet representerar.

Davies skriver även om de roller som etnisk identitet spelar och vad dessa har för innebörd. Han skriver att etnisk identitet kan användas för att mobilisera stora

mängder av människor för olika syften därför att folk brukar känna stark lojalitet till denna identitet. På grund av dessa aspekter används etnisk identitet ofta antingen för att rättfärdiga eller motsätta sig olika politiska projekt (s. 87). Dessa politiska projekt kan ha olika karaktär. För det första kan det handla om "politics of recognition" som innebär att en viss etnisk grupp vill erkännas som en legitim aktör i nationell och internationell politik (s. 88). För det andra kan det handla om "interest group politics" där konflikten oftast rör maktinstitutioner och som Davies menar kan ses som detsamma som klasskamp (s. 89). Ett tredje sätt på vilket man använt sig av idén om etnisk identitet är för att försöka skapa stabilitet under oroliga förhållanden. Ett exempel på detta är om människorna som inbegrips i en nyskapad nationalitet inte är nöjda med denna och söker sig till andra med gemensam etnicitet istället, och liknande mönster kan ses hos invandrare som söker sig till dem de känner att de har mer gemensamt med (s. 89-90). Etnisk identitet kan också användas för att skapa "inne-" och "ute"-grupper som därför får olika möjligheter, och då är det den dominanta gruppen som definierar alla de etniska grupperna (inom till exempel en nation) och dessas rättigheter (s. 91). Till slut så kan etnisk identitet också användas på olika nivåer, till exempel subnationellt, nationellt, transnationellt och globalt (s. 92).

2.3.3 Etnicitet och nationalitet

Brass försöker fastställa hur etnicitet är kopplat till nationalitet. Han anser att om en etnisk grupps krav inte stannar vid att man vill behandlas jämlikt med andra grupper utan att man även vill få ett kollektivt erkännande av gruppen och ha självstyrelse, och lyckas nå dessa krav inom en redan existerande stat eller en ny stat, då räknas den etniska identiteten som en nationalitet (s. 84, Krause & Renwick). Även Smith skriver om hur nationalitet och etnicitet hör samman. Han anser att etnicitet är kärnan i de flesta nationer. Hans definition av nationalitet är: "a named human population sharing a historic territory, common myths and historical memories, a mass, public culture, a common economy and common legal rights and duties for all members" (s. 85, Krause & Renwick). Hans definition av nationalitet har många likheter med den han använder för etniska grupper, förutom att den första inkluderar ekonomiska och rättsliga element. Man skulle kunna se nationalitetsdefinitionen som en förlängning av definitionen av etnicitet. Vidare, som nämnts tidigare anser Farrands att historia är centralt inom moderna identiteter, och historia inbegrips också i Smiths definition av nationalitet. Även Tilly ser historia som viktigt och menar att en grupp som gör anspråk på en nationalitet måste visa en förenad front och även konstruera en lång och sammanhängande historia (s. 56, Tilly).

Ännu en viktig poäng som Davies framför är att "for ethnic groups facing institutional discrimination, inequality or separation from group members by externally imposed territorial boundaries, ethnicity becomes more important than 'national' identity" (s. 81, Krause & Renwick).

2.3.4 Politisk identitet

Del två av *Stories, Identities and Political Change* tillägnas vad Tilly kallar för politisk identitet. Hans definition av en politisk identitet är "an actor's experience of a shared social relation in which at least one of the parties – including third parties – is an individual or organization controlling concentrated means of coercion" (s. 61). I detta fall måste det alltså ske någon slags interaktion för att etablera identiteten och även makt spelar en central roll i begreppet så som den definieras av Tilly. Tilly menar att politisk identitet alltid är beroende av relationer och det kollektiva och förändras därför allteftersom politiska nätverk, möjligheter och strategier skiftar (ibid.). Vidare innebär det alltid en bearbetning av delade historier om gränser mellan "vi" och "de" (ibid.). Validiteten av en politisk identitet är också beroende på huruvida utomstående aktörer accepterar eller förkastar sin relation till denna identitet (ibid.).

Stein Rokkan anser att man måste följa tre steg för att undersöka politisk identitet. Det första steget innebär att man lokaliserar identiteter i relationerna mellan människor istället för i människornas karaktär. I det andra steget anser han att man ska leta efter kulturella material som genom historien har utvecklats inom de här identiteterna, och slutligen så ska man göra en "relational" och komparativ studie av dessa politiska identiteter (s. 48, Tilly). För vår uppsats så finns det dessvärre inte tid och plats för en så pass omfattande studie, men idén om att identitet går att finna i människors relationer är en del av vad vi försöker undersöka i vår narrativa analys. Enligt Rokkan så har varje människa olika personligheter för olika transaktioner. Han identifierar en identitetskedja som börjar från transaktion som sedan leder till ett socialt band ("social tie"), vilket innebär att transaktionen har fått egna historier. Liknande sociala band med tre eller flera personer blir ett socialt nätverk vilket leder vidare till en social kategori där ett särskilt karakteristika delas av de inblandade och särskiljer dem från andra, och detta blir till slut en social grupp (ibid.). Identitet är enligt Rokkan "the social experience of one of these elements coupled with public representation of that experience" (s. 49), och denna definition understryker att identitet inte enbart handlar om individen. Eftersom varje människa har många olika sociala relationer innebär detta också att man generellt sett har flera olika identiteter (ibid.).

Ännu någonting som är intressant angående diskussionen om politisk identitet är vilka omständigheter som är fördelaktiga för mobiliseringen av olika identiteter. I *Stories, Identities and Political Change* skriver Tilly att dessa omständigheter antingen kan skapas "top-down" eller "bottom-up" (s. 50). Omständigheter skapade top-down handlar om att politiska aktörer, till exempel FN, accepterar vissa identiteter och avvisar andra. Identiteter blir även klassificerade och vissa aktörer ses som legitima deltagare i vissa klasser och får därmed politiska fördelar. Detta är en dynamisk process som både kan kräva förändringar hos deltagarna och förändringar i organisationerna och strukturerna de deltar i allteftersom fler aktörer inkluderas eller exkluderas (s. 50-52). Bottom-up-mobilisering sker ofta genom dem som organiserar sociala rörelser ("social movements"). Dessa identifierar en grupp oförrättade människor och söker enligt Tilly att dramatisera gruppens krav på erkännande. I och med att man måste

arbeta tillsammans för att uppnå sina krav tenderar man att undertrycka tecken av uppdelning och andra svagheter, så därmed transformeras identiteter även under bottom-up-mobilisering (s. 54). Tilly menar även att top-down-nationalism föder bottom-up-nationalism därför att det bildar motrörelser hos dem som exkluderas från makten i top-down-processen (s. 55).

2.3.5 Medborgarskap

I *Gender & Nation* framför Yuval-Davis definitioner av medborgarskap från olika perspektiv. Enligt den liberala skolan handlar medborgarskap om att medborgaren är en individuell medlem i en stat och alla medborgare har samma rättigheter och plikter (s. 69, Yuval-Davis), medan Marshall menar att en medborgare är medlem i en gemenskap eller ett samhälle ("community") (ibid.). Sandel anser även att man borde inkludera idén om "the common good" i en definition av medborgarskap (s. 71, Yuval-Davis).

När det gäller medborgarskap är en viktig fråga om det innebär samma sak för olika människor. Till exempel så förespråkar Edwards "treatment as equals rather than equal treatment" (s. 74, Yuval-Davis) med vilket han menar att eftersom olika grupper har olika behov så kan de inte alla förses med samma resurser även om de anses som likvärdiga medborgare. Risken med ett sådant synsätt är dock att det lätt föder diskriminering och väcker frågor om vem som har rätt att välja hur olika grupper ska behandlas och vilka som förses med vad.

Yuval-Davis menar att medborgarskap kan innebära mer än att endast vara medlem av en särskild grupp. Det kan också handla om man är en passiv eller politiskt aktiv medborgare (s. 83, Yuval-Davis) vilket normativt kan ses på olika sätt. Dessutom betonar Yuval-Davis att även om man är medlem i en grupp på så sätt att man är medborgare, så kan andra aspekter av ens identitet påverka hur man betraktas inom den här gruppen, till exempel som fullvärdig medlem eller inte (s. 91, Yuval-Davis).

3 Empiri och analys

3.1 ju med israelisk man

Interv

Intervjuobjektet är en 28 år gammal man från Israel. Han kommer från en liten by som ligger i norra Israel. Mannens mor är en första generationens invandrare till Israel som flyttade dit från Irak när hon var fyra år gammal. Hans farföräldrar emigrerade till Israel från Bulgarien på 1930-talet och hans far är född och uppvuxen i Israel. Båda sidor av familjen är judiska. Intervjuobjektet själv växte upp på en kibbutz som bestod av ungefär 130 familjer och bodde där tills han vid 18 års ålder gjorde militärtjänst som varade i tre år. När han var 24 år flyttade han från Israel till Sverige och här har han bott sedan dess.

3.1.1 Religion

Mannen är inte religiös, men menar ändå att han tror på någon sorts gud. I och med att hans far var socialist växte han inte upp med någon nära relation till religion. Emellertid firade hans familj alla de judiska helgdagarna som är knutna till religionen.

3.1.2 Historia

Mannen berättar att eftersom han under sin uppväxt har firat de olika judiska helgdagarna och varje helgdag är knuten till en särskild punkt i judarnas historia så har han på så sätt blivit påverkad av denna historia.

Däremot känner han sig inte särskilt stolt över den judiska historien och ställer sig mycket kritisk till den. Särskilt kritisk är han mot att judarnas historia påverkar det nutida judiska medvetandet så pass mycket som den gör. Han anser att man ska känna till sin historia, men inte se det som en stor del av en själv. Man ska kunna lära sig från det förflutna men man ska koncentrera sig på nutiden och framtiden. Istället tycker mannen att historia borde skapas på ett sätt som tillåter fler människor att bli delaktiga.

Men han känner själv att den judiska historien påverkar honom starkt. Han menar att den starkaste gemensamma känslan inom Israel är att ”alla är emot oss”

och att judarna känt så genom hela historien. Han menar att denna känsla har bidragit till en stark vilja bland judar att identifiera sig själva. Vidare så bidrar det till att Israel blir en sorts tillflyktsort för alla judar.

Särskilt andra världskriget och de arabiska krigen ser han som historiska händelser som har haft en stor påverkan på Israel och invånarnas känsla av utsatthet. Han fortsätter med att berätta att judar alltid har varit utsatta under historien. Han menar att folk vill ha någon att skylla på när det går dåligt och minoriteter som till exempelvis judar blir då utsatta. Han tror även att en anledning till att judarna alltid varit utsatta är att bibeln kom från dem och att detta kan ha fått vissa att känna sig hotade. Han tror även folk känner sig hotade av att judar ofta når framgång i mycket av det de gör. Han undrar också om det inte är så att judarna har brutit något löfte mot gud, eller att de syndat, och att de nu måste lida för det.

3.1.3 Samhälle

Mannen anser att hans uppväxt på en kibbutz har haft en stor påverkan på hans personlighet, särskilt detta samhälles storlek och den socialistiska aspekten som innebar att man delade på allting ("you get what you need and you give what you can"). Emellertid ser han familjen som det som har påverkat honom allra mest.

3.1.4 Patriotism

Intervjuobjektet menar att han känner en stark tillhörighet till nationen Israel. Han är stolt över att nationen har åstadkommit med mycket de senaste femtio till sextio åren, och som exempel ger han att Israel har en bra ekonomi och är ett fungerande samhälle. Han menar att den israeliska nationen mer eller mindre byggdes från ingenting eftersom de palestinier som bodde där från början var bönder.

3.1.5 Innebörd av att vara medborgare

Innebörden av att vara israelisk medborgare anser han betyda olika för olika grupper inom landet. Han menar till exempel att palestinier med israeliskt medborgarskap ser sig själva först och främst som palestinier, sedan som araber och efter det som israeler. Själv känner han att han har svårt att skilja på den judiska och den israeliska sidan av sin identitet och vet inte vilken han skulle sätta främst.

3.1.6 Politik

När det gäller Israels policies gentemot Palestinier som är israeliska medborgare anser intervjuobjektet att de har samma rättigheter som alla andra israeliska

medborgare. Han känner till och med att de nästan är mer privilegierade eftersom de inte är tvungna att göra militärtjänst.

Han känner inte att han kan uttala sig väl om Israels utrikespolitik därför att denna ständigt förändras. Han säger att situationen i mellanöstern på mycket kort tid skiftar mellan olika extremer och att det därför blir svårt att bedöma alla de saker som pågår.

Som barn var han överhuvudtaget inte medveten om Israel/Palestina-konflikten. Han tror dock att den senaste intifadan var så stark att människor i allt yngre åldrar har blivit medvetna om konflikten nu. Han menar att man ser det rapporteras i nyheterna allt mer nuförtiden och eftersom TV genomsyrar samhället mer än vad det gjorde när han växte upp så tror han att dagens israeliska barn är mer medvetna om konflikten. Han menar dessutom att konflikten har flyttats fysiskt närmre de israeliska medborgarna än vad den har varit tidigare.

Nuförtiden känner intervjuobjektet inte särskilt mycket skräck på grund av konflikten. Han tycker inte det hjälper att vara rädd. Däremot känner han ilska och frustration över situationen och förstår inte vad det är som gud vill förmedla genom den. Han säger att han skulle göra allt för att undvika konflikt. Han förstår heller inte varför människor inte kan acceptera varandras olikheter. Han anser att vi, när vi föds, först och främst är människor och att denna identitet är kärnan i ens personlighet.

Intervjuobjektet är skeptisk över om det är möjligt att lösa konflikten. Han säger att han har slutat leta efter en lösning därför att den ändå inte kommer att nås inom hans livstid. Han har funderat över om situationen hade varit enklare om alla judar var arabiska judar och därmed hade haft mer gemensamt med sina grannar, men han har kommit till slutsatsen att det inte hade hjälpt därför att människor alltid letar efter olikheter och negativa aspekter hos andra. Han tror inte heller att folk gör det bara för att de känner sig hotade; han säger att européer till exempel inte är under något direkt hot, men att många ändå inte är särskilt öppna gentemot invandrare, och att även invandrare kan ha svårt att vara öppna mot sina nya grannar. Han anser inte att en sida har mer rätt än en annan i Israel/Palestina-konflikten.

3.1.7 Identitet

I intervjun ställdes frågan om intervjuobjektet tror att han skulle känna mer samhörighet med en rysk jude eller en muslimsk israel. Han visste inte hur han skulle svara på den här frågan därför att han känner att personlighet till stor del avgör hur mycket samhörighet man känner med en annan människa. Han säger att om han träffade någon från Thailand som hade växt upp på landet, precis som han själv, så kanske han hade haft mer gemensamt med denne än vad han haft med den hypotetiska ryska juden eller muslimska israelen. Som exempel på att det är personlighet som är avgörande för vem man känner gemenskap med berättar han att hans bästa vän under hans första två år i Sverige var en arabisk israel, trots att han även hade vänner som var judiska israeler.

Intervjuobjektet känner tydligt att hans personlighet utgörs av olika sidor och att vilken sida som är mest framträdande beror på situationen. Han är inte säker på i vilka situationer som en viss del av hans personlighet dominerar mer än andra, men han tror att om en aspekt av hans personlighet blir hotad på något sätt så kan denna antingen bli ännu mer synlig, eller så kan den kanske tvärtom bli svagare. Han menar även att hans personlighet ständigt förändras och att nya aspekter alltid läggs till. Han ger som exempel att han har vant sig vid att bo i städer och undrar därför om hans "lantliga" jag är på väg att försvinna. Vidare känner han efter att ha bott i Sverige att han också har en svensk identitet. Han tror också att ju fler identiteter man samlar på sig, desto bättre blir man som person. Han tror det bidrar till att man blir mer öppen och lyssnar bättre.

3.2 s/kritik av intervju

Analys

3.2.1 Intervjuformatet

Att analysera en personlig intervju med en vän, såsom den med den israeliska mannen, kan innebära både för- och nackdelar. Nackdelarna är till stor del sådana som har att göra med forskarens opartiskhet och förmåga att påverka data. Till exempel så är det möjligt för forskaren, genom att denne kanske redan har en viss teoretisk ståndpunkt angående förvärvandet av identitet, att därmed (medvetet eller omedvetet) styra intervjuobjektet till att svara på frågorna om sin identitet på ett sätt som passar in med teorin. Samtidigt är det svårt för forskaren att inte fråga ledande frågor för att försöka få en djupare insikt om hur intervjuobjektet upplever sin egen identitet.

Ännu ett problem är att intervjuobjektets berättelse måste tolkas av forskaren. Uppfattningar om identitet kan vara abstrakta och svåra att förklara i ord, särskilt om man inte redan har läst någon litteratur om identitet tidigare. Det kan till och med vara fallet att intervjuobjektet överhuvudtaget inte har funderat över sin identitet och det bidrar också till svårigheter när det gäller hur man ska uttrycka sig om den. Om intervjuobjektet då inte lyckas förmedla exakt vad de tänker så ger detta fel information till forskaren och dennes uppfattning om intervjuobjektets känslor angående identitet kanske inte överensstämmer med hur det egentligen står till. Även om intervjuobjektet lyckas formulera sina tankar väl är det ändå möjligt att forskaren tolkar de på ett annat sätt på grund av semiotikproblem och att forskarens tolkning färgas av hans eller hennes egna upplevelser. Men just därför är narrativ analys väldigt passande för den här uppgiften eftersom det är just sådana problem som ska urskiljas.

Emellertid kan en intervju utförd mellan personer som känner varandra innebära att intervjuobjektet känner sig mer bekväm att gå djupare in på hur de känner och ta sig tid till att tänka efter och uttrycka sig på bästa sätt.

En fördel av att ha gjort en intervju som relaterar direkt till uppsatsen är att man på så sätt undviker många tolkningsproblem. I och med att han gett svar på frågor som har omedelbar anknytning till uppsatsens problem så slipper man läsa allt för mycket mellan raderna i det han säger för att komma fram till hur han upplever sin identitet.

3.2.2 Nationalitet

På många sätt påminner intervjuobjektets idéer om hans egen nationalitet om det som läggs fram av den kontextuella skolan. Till exempel känner han att hans nationella ursprung endast är en av hans identiteter och att han även känner att han har många andra sidor av sin personlighet. Som nämnts menar Ben Anderson att känslan för nationalism kan vara mycket stark och att det leder till att människor kan vara beredda för att dö för sin nation. Intervjuobjektet beskriver sig känna en stark tillhörighet till Israel som nation, och han berättar att han ville göra militärtjänst för att försvara landet utan att tänka mycket på anledningen till varför situationen i Israel var som den var, vilket tyder på att han i alla fall vid en tidpunkt i sitt liv varit beredd på att dö för sin nation.

Historia spelar utan tvekan en viktig roll inom judisk nationalism. Intervjuobjektet talar bland annat om att varje judisk helgdag är knuten till en särskild punkt i judarnas historia och att han tycker att historia tar en alldeles för stor plats i det nutida judiska medvetandet. Inom många konstruktivistiska definitioner av identitet och nationalitet betonar man att denna historia inte nödvändigtvis behöver vara sanningsenlig för att ändå ha en viktig plats i konstruktionen av nationalism. Intervjuobjektet menar dock att det man lär sig om judisk historia är sant och menar på att de händelser som står i bibeln har utspelats i verkligheten. Däremot finns det nog många som skulle anse att mannens idé om att Israel byggdes från ingenting, i och med att det bara bodde bönder i Palestina tidigare, som något tveksam.

3.2.3 Etnicitet

Att vara judisk är starkt kopplat till en ”primordial” syn på etnicitet eftersom man anser att judendomen ärvs av barnen från deras mor. Frågan är dock hur mycket belägg den primordialistiska skolan har inom biologisk vetenskap; om det faktum att människors gener kan skilja sig på olika sätt verkligen betyder att de är naturligt uppdelade i olika etniska grupper. Dessutom, även om det vore så att primordialisterna har rätt i att man föds med en viss etnicitet, är detta viktigt? Om någon till exempel blir adopterad från Chile av en fransk familj, hur stor roll spelar dennas chilenska etnicitet om hon är uppvuxen med och har anammat fransk kultur?

Detta leder vidare till det perspektiv som framhålls av den kontextuella skolan med vilken intervjuobjektets syn på sin judiska identitet har en del gemensamt. Som nämnts skriver Davies att etnicitet skapas genom en ”vi”-och-”de”-syn. När denna idé presenterades för intervjuobjektet under intervjun menade han att detta kanske bidrar till att man lättare får en uppfattning om vem man är eftersom man kan jämföra sig med andra, men han trodde inte att det var den enda bidragande faktorn till att man anammar en viss identitet. Emellertid visade mycket av det han sa i intervjun att han använder sig av ett sorts ”vi”-och-”de”-tänkande, även om detta kanske inte ligger i själva grunden för hur han uppfattar sig själv. Till exempel när han pratar om att det känns som att ”alla är emot oss [judar]” och hur judar ständigt har förföljts och blivit utsatta genom historien så menar han att detta kan vara en anledning till att judar har en stark vilja att identifiera sig som grupp. AD Smiths definition av etnicitet (i sektion 2.3.2.) känns som att den ligger nära till intervjuobjektets självuppfattning. Å andra sidan tyder den här definitionen på att begreppet är helt mänskligt konstruerat vilket intervjuobjektet förmodligen inte till fullo håller med om med tanke på hur judendomen anses överföras från mor till barn. Vidare menar Brass att etnicitet är ett instrument som används av samhällseliter för att uppnå särskilda politiska mål, men detta är inget som intervjuobjektet talade om i intervjun. Emellertid handlar det här perspektivet om att folk blir manipulerade och märker individer inte själva manipulationen betyder det att den är framgångsrik, och man skulle därför kunna spekulera om huruvida intervjuobjektet har blivit manipulerad. Dessvärre är Brass’ teori mycket svår att bekräfta eftersom man måste kunna fastställa både att en viss grupp har försökt manipulera folk genom att använda sig av konceptet etnicitet och att denna manipulation faktiskt har varit effektiv.

3.2.4 Från etnicitet till nationalitet

Intervjuobjektet sa i intervjun att han tyckte det var svårt att skilja på sin identitet som jude och som israel. Det skulle kunna tänkas att detta vore typiskt för någon som kommer från en mycket homogen nation, men Israel kan knappast kallas homogen (av landets 6.3 miljoner människor är ca. 80% judiska och det innefattar folk födda i Europa, Amerika, Afrika, Asien och Israel, och de övriga 20% är mestadels araber [2006-08-08, www.cia.gov]). Däremot kan anledningen tänkas vara att judendomen och den nationella israeliska identiteten är så pass starkt sammanlänkande eftersom Israel skapades som judarnas hemland. Israels uppkomst stämmer väl med Brass’ syn på hur etnicitet är kopplat till nationalitet eftersom judar som grupp både erkänns (positivt och negativt från olika håll) och har uppnått självstyrelse i en egen stat. Smiths definition av nationalitet passar delvis den israeliska nationaliteten och delvis inte. För många, som till exempelvis för intervjuobjektet, är den israeliska nationaliteten och den judiska nationaliteten oskiljaktiga vilket visar på att etnicitet och nationalitet är nära sammanknutna. Å andra sidan är inte alla israeler judiska: alla israeliska medborgare med ”a common economy and common legal rights and duties” har inte gemensamt att de delar ”a historic terriotry, common myths and historical memories”. Med en

nation som Israel där det primära målet med dess uppkomst var att skapa ett hem för judar, men där icke-judar också är medborgare, vad innebär nationalitet? Hur man svarar på detta beror helt på huruvida man anser att nationsstater och nationalitet är och bör vara baserade på etnicitet eller om man anser att dessa endast är politiska begrepp, och vad man anser att medborgarskap innebär. För att vidare illustrera hur komplicerad diskussionen om etnicitet och nationalitet är kan man som exempel ge en annan grupp som också bor i Israel.

3.2.5 Politisk identitet

Även om intervjuobjektet inte nämnt mer om politik än det som beskrivits i föregående sektion så är det ändå värt att poängtera vissa saker. För det första så är politisk identitet definitivt ett konstruerat begrepp. Det skulle vara närmast omöjligt att försöka hävda något sorts primordialistiskt perspektiv på hur politisk identitet förvärfvas. Däremot skulle det kunna tänkas vara möjligt att en viss identitet som man föds med (om man antar ett primordialistiskt synsätt) politiseras av samhället eller att man själv väljer att politisera den. Om man utgår från konstruktivism så kan man se det som så att människor själva förvärfvar en politisk identitet eller att den tillskrivs av andra, eller att man har förvärfvat en identitet som från första början kanske inte har varit politisk men som senare i ens egens eller i andras ögon har blivit det.

3.2.6 Intervjuobjektet och Israel/Palestina-konflikten

De starkaste känslorna intervjuobjektet kan sägas ha om konflikten är ilska och frustration över situationen. Han tror att gud försöker säga något genom konflikten, men han förstår inte vad. Det är tydligt att även om han inte är strikt religiös så har han ändå påverkats av religion; han nämner bland annat att han misstänker att anledningen till att judar ständigt blivit utsatta genom historien är för att de har syndat och att gud straffar dem. Han identifierar sig således med att vara judisk och enligt hans uppfattning av vad det innebär att vara medlem i den gruppen så har det någon sorts religiös innebörd.

Man skulle också kunna se det som att den judiska historien har gjort intervjuobjektet pessimistisk i fråga om Israel/Palestina-konflikten. Han anser att minoriteter alltid blir utsatta och vare sig det finns likheter mellan grupper eller inte så uppstår alltid konflikter därför att folk väljer att se det negativa och annorlunda hos andra.

Den värld som intervjuobjektet förespråkar är en där alla kan leva tillsammans, även om de kommer från olika sorters grupper. Det är svårt att säga om hans nationella eller etniska bakgrund har något att göra med den uppfattningen, men det är möjligt att det är andra aspekter av hans identitet som har det. Till exempel så är han uppvuxen på en kibbutz där människor lever tätt inpå varandra och delar på de resurser man har, och att han har sett detta fungera i liten skala kan ha påverkat honom på så sätt att han anser att det bör fungera även

i större sammanhang. Även det faktum att han under en längre tid har bott utomlands och träffat palestinier (han kände mycket få personligen innan han flyttade ifrån Israel) och kunnat observera konflikten utifrån kan ha påverkat hans sätt att se på den.

Det är emellertid tämligen svårt att spekulera om vilka sidor av intervjuobjektets personlighet, eller vilka av hans identiteter, som påverkar hans sätt att se på konflikten och hur de påverkar det. Att försöka förstå hur han uppfattar sina olika identiteter och hur han kan ha förvärvat dem är desto enklare, men att förstå hur de influerar hans åsikter är svårt.

3.3 Nathans bok "Ett annat Israel"

Susan

3.3.1 Historia

Susan föddes i Storbritannien, dit hennes far lyckades fly när antisemitismen växte sig stark i Europa. Susan uppfostrades liberalt och med stor kärlek till Israel. Som tonåring blev hon sionist när hon fann böcker om judarnas historia, däribland förintelsen. Den största skräcken för henne var att se bilder från förintelsens tid som hennes föräldrar vid den tidpunkten aldrig berättat för henne om. Därmed inleddes hennes enorma intresse för judarnas historia och öde. När hon kom att läsa boken Exodus, väcktes hennes intresse för politik och hatet mot sitt hemland som hade behandlat de överlevande med sådan omänsklighet.

Vid femtio års ålder uppfyllde hon sin barndomsdröm att göra aliyha i Israel. Äntligen skulle hon få komma till det förlovade landet, och därmed uppfylla Guds önskan. Livet i London lämnade hon bakom sig. Det säger en hel del om hur viktigt det är att hitta sin etniska tillhörighet och för henne även göra hennes del för religionen.

3.3.2 Judisk identitet, människa och israel

Som ung hamnade Susan tillsammans med endast tre andra judar på ett kristet internat. Trots att hon var väldigt stolt över att vara annorlunda ledde det också till att hon större tiden hamnade utanför. Avståndstagandet till det brittiska samhället, som detta innebar för henne, gjorde hennes längtan och känslomässiga koppling till Israel ännu starkare. Det är just detta utanförskap som har bidragit till att den judiska staten blivit så viktig för det judiska folket, enligt Susan. Om statens Israels grundande berättar hon att:

"Det återskapade vår självbild, förankrade vår stolthet i ett stycke territorium som hade varit vårt gemensamma hemland två tusen år tidigare. Det

tillfredsställde vår känsla för historisk rättvisa och visade att vi kunde skapa oss en egen plats bland de moderna nationalstaterna. Men ännu mer hänfördes många judar, inklusive jag själv, över vår krigsmakts triumfer, särskilt 1948 och 1967 när Israel utmanade sina arabiska grannar och vann avsevärda territorier från dem.”

För Susan har det blivit en säkerhet, utifrån en osäker framtid där frågan om det judiska folket kommer att lyckas bevara sin religion, kultur och historia är ständigt närvarande.

Väl på plats i Israel hade hon svårt som ”mjuk-europé”, som hon själv uttrycker det, att vänja sig vid israelernas bryska beteende. När Susan berättade för sina judiska vänner att hon skulle flytta till Tamra möttes hon utan undantag av stor häpnad. De kunde inte tro att det var sant, antingen var hon oerhört obildad om den rådande situationen i Mellanöstern eller så gjorde hon det i ett desperat försök på uppmärksamhet. När flytten väl var ordnad och blev ett verkligt faktum möttes hon vidare av enorm skrämseltaktik.

Det var inte bara bland hennes judiska vänner som hon stötte på svårigheter när hon berättade sina planer om att fortsätta sitt liv i den judiska staten Israel på de ockuperade områdena, utan mötte även misstänksamhet från de palestinska medborgarna i staden Tamra. Om en jude flyttar till ett arabiskt område innebär det ofta spionage på uppdrag av Shin Bet, en del av den israeliska underrättelsetjänsten. Hon försökte aldrig dölja sin judiskhet i Tamra, även om hennes ”nya familj” sa att det nog var en god idé att inte prata flytande hebreiska i staden för att undvika misstankar. Hon började omformulera sin identitet som jude, israel och människa. Det var inte längre den identitet som den israeliska staten konstruerade åt henne och de andra medborgarna.

3.3.3 Etnicitet

Det tog inte lång tid innan Susan började forska i vad som föregick på den andra sidan av Israel. En osynlig del av Israel för de flesta israeler, liksom för henne under de första två åren. Det enda som hon hade insett att det fanns ett vi och dem. De som bodde på andra sidan av den etniska gränsen. Hon räknades fortfarande till ny immigrant och var fortfarande nöjd med det faktum att för en gångs skull i livet kom att tillhöra majoriteten.

Det var dock strax efter denna glädjande känsla som hela denna fantastiska bild började falla samman. Hon upptäckte i verkligheten folket på den andra sidan, det osynliga folket, de som nedsättande kallas israelaraber. Hon blev erbjuden att arbeta med att undervisa arabiska tjänstemän i engelska och att hyra en lägenhet hos familjen Abu Hayja i Tamra. Om hon skulle tacka ja till detta erbjudande skulle hon bli bortstött från det judiska kollektivet och kliva över den etniska klyftan. Eftersom inställningen i detta kollektiv är för eller emot, och alla med en enad front. Detta beslut handlar inte om att hon inte förstår hur mycket skada en självmordsbombare åstadkommer, men hon säger att det är inte bara judarna som är offer. De har inte ensamrätt på det uttrycket, och att ingen kan uppleva samma som judarna under förintelsen är heller inte sant. Hon menar att

ingen någonsin kan uppleva samma händelse, men känslan kan ändå vara densamma.

3.3.4 Patriotism

Till en början var Susan stolt över Israel. Numera är hon varken stolt över staten, över att vara israel eller över israelernas uppföranden och kamp för den judiska staten. Israel var inte så etniskt rent som hon först hade trott. Israel var inte ett land utan folk. Susan förklarar:

”Att en jude skulle vilja bo bland dem [palestinierna] har man inte hört talas om. Ja, mer än så: det är otänkbart!”

3.3.5 Innebörd av att vara israelisk medborgare

Susan anser att det israelarabiska medborgarskapet borde innebära samma rättigheter som för den israeliska befolkningen. Även om Susan valt att bosätta sig i Tamra så kommer hon tack vare sin judiska tillhörighet aldrig uppleva samma instängdhet som de andra där. Hon kan när som helst välja att flytta tillbaka till den andra sidan av den etniska gränsen. Det finns dock en möjlighet att hon i och med sitt val att bo i Tamra anses vara en politisk oliktankare och därmed stöter på svårigheter.

Hennes judiska och israeliska identitet fick en annan innebörd när hon träffade en vän, vännens dotter frågade pappan. ”Är hon jude?”, pappan svarade då ”Ja, men hon är en bra jude”. Susan förstod då att det finns bra och dåliga judar precis som det finns bra och dåliga israeler vilket är samma sak mer eller mindre. De dåliga syns oftast på TV: n, det är de som står vid checkpointen och det är de som river husen. Det blir de som representerar israelerna för israelaraberna och de förmedlar därmed inte en positiv bild. Det stod klart att barnen påverkas av ockupationen, något som den israeliska staten enligt Susan förnekar. Hon tror att trots att det säkert finns soldater som står fast vid sina humanitära värderingar när de går klädda i uniform, så tappar nog de flesta omdömet i och med vad de tvingas göra.

3.3.6 Politisk identitet

Judendomen blir en politisk identitet, där staten är uppbyggd för att vara så judisk ren som möjligt. Staten skapar identiteten genom krigsmakten, den israeliske medborgarens rättigheter och skyldigheter. Susan är i allra högsta grad aktiv i sin politiska identitet, hon har genom detta val varit tvungen att avstå från det judiska kollektivet med den enade fronten som hon har drömt om sedan barndomen. Det är inte många som tillåts att resa över den etniska gränsen, de flesta arabiska områden är förbjudna för israeler att besöka. Hon har inte fransagt sig identiteten

som jude och israel, men hon har bytt sida i fråga om den politiska identiteten som handlar om att vara pro-Israel eller pro-Palestina.

3.3.7 Religion

Även om Susan inte pratar om judendomen i direkt religiös bemärkelse utan mer politiskt, som identitet och etnicitet, märks det att judendomen har haft en stor påverkan på hennes liv. Utan den hade hon i första början aldrig kommit på idén att uppfylla Guds önskan om att invandra till Israel. Hon hade kanske inte heller fattat sådant enormt intresse för judarnas öde och politiken som bedrivs i Israel. Förmodligen hade hon därigenom heller aldrig blivit medveten om palestiniernas livsöde och i sin tur inte kunnat vara en av få människor som har en sådan inblick i vad som försiggår, och med tanke på att hon är judinna kan hon på helt andra grunder kritisera judendomen, israels politik och diskriminering utan att kallas antisemit. Hon sitter med den rätten just på grund av hennes judiska identitet och israeliska medborgarskap.

3.3.8 Samhälle

Hon fann en stat som ville stärka en etnisk gräns för att markera vi och dem. Denna gräns som synliggörs med bland annat checkpoints, taggtrådsstängsel och betongmurar. För att stärka känslan finns beväpnade israeliska soldater och poliser överallt. Det är som att Israel försöker dölja den andra sidan genom att förbjuda israeler att resa dit, inte visa något i TV eller skriva om deras vardagliga liv i tidningarna. Det finns heller inte vägskyltar som tydligt pekar ut i vilken riktning byarna ligger.

Arabsamhällets struktur, klan- eller hamulasystem som det också kallas, anses omodernt och konservativt ur västvärldens synvinkel. Anledningen att samhällena är uppbyggda med familjen som grund och inte på staten som erbjuder ett välfärdssamhälle beror på att de knappast har en stat att falla tillbaka på. Susan påstår att det beror på att den israeliska staten inte tar sitt fulla ansvar som ockupationsmakt. Familjen får istället stå till förfogade med lån, borgen, bostad och social trygghet.

3.3.9 Politik

Enligt Susan övergår debatter som kritiserar Israel snarare till att handla om antisemitism. Israelerna säger att Israel varken är Nazityskland eller Apartheids Sydafrika. Det handlar alltid om vems lidande som är störst och ingen kan nå förintelsen under andra världskriget. Apartheiden i Sydafrika kan dock Susan koppla till Israels behandling av araber, muslimer, palestinier.

Inom arbetslivet fortsätter diskrimineringen, araber kan inte jobba inom el-, telefon- och vattenbolag, textilindustrin, riksbanken, civiltförvaltningen, religions- och utbildningsministerierna. De har även svårt att komma in på lantmäteri, teknik och arkitektur därför att dessa anses vara relaterade till landets säkerhet. Samma gäller säkerhetspersonal på flygplatser, polisen och armén. Även lärare i de palestinska områdena väljs av israeliska statens myndigheter. Detta är för att minska risken att de undervisar i det palestinska folkets historia.

Unga palestinier mellan 20-25 har inte rätt till bidrag om de blir arbetslösa. Detta händer inte judarna då de gör armén, studerar toran eller läser på universitetet under dessa år. Palestinier som äger mark eller hus har inte heller rätt till bidrag. Detta händer inte judarna då de mer eller mindre är garanterade långtidsarrende, eftersom staten äger 93 % av marken. Uttrycket ”Hebreisk arbetskraft” lever fortfarande kvar. Detta används för att uppmuntra företag att inte anställa araber.

Idag finns ett hundratal bosättningar i Israel, de används i Israels ”judifieringsprogram” som verkar för att föra in judisk dominans i arabiska områden. Dessa inkluderar kibbutzer, moshaver och mitzper. Mitzper används som övervakningsbosättningar säger Susan, Aviv är en bosättning som kontrollerar Tamra.

Uri Davis har blivit en av Susans närmaste judiska vänner. Han har utvecklat begreppet Israels apartheid. Det är inte samma apartheid som en gång fanns i Sydafrika även om den på många vis är den lik, och denna håller Susan med om. I Israel har man inte skilda bussar, toaletter med mera. I Israel har däremot judarna oproportionerlig tillgång på vatten- och marktillgångar. Judarna kontrollerar till och med mer mark än vad de vita gjorde i Sydafrika. Den israeliska identiteten borde vid redan vid självständigheten ha varit öppen för både judar och araber.

Susan säger att anledningen till hennes flytt till Tamra beror mycket på att den väg som Israel valt har oroat henne rejält. Hon tror inte heller att det finns några möjligheter till fred förrän Israel öppnar ögonen och inser vad de sysslar med.

3.3.10 Konflikten

Susan säger att det är de emotionella och materiella förlusterna under 1948 som ligger till verklig grund för konflikten i Mellanöstern. Det som det oftast talas om är sexdagarskriget 1967 som står till grunden för kommande fredslösningar. Där palestinerna endast skulle få 22 % av deras historiska hemland. Susan anser att detta inte inkluderar de förluster som drabbade palestinerna i och med utropandet av Israel som stat.

Hon anser att Israel inte uppfyller sin skyldighet som ockupationsmakt, en del av konflikten som enligt henne borde upphöra. Ett jämbördigt medborgarskap är en förutsättning för fred, liksom förbättrade förhållanden i de palestinska områdena. Arbetsmöjligheterna måste öppnas upp för araberna, där inte alla kan klassas som terrorister.

Den etniska rensningen måste upphöra, Israel måste erkänna vad de har gjort mot den palestinska befolkningen även om det krossar drömmen om en judisk

stat. Hur stolt hon än varit över en sionistisk stat får det inte ske på de grunder som sker idag.

Slutligen säger Susan att anledningen till att judarna vägrar inse vad de gör mot palestinierna är för att om de insåg de skulle de behöva slita upp sina rötter ännu en gång.

3.4 s av boken

Analys

3.4.1 Berättelseformatet

Susan har bra koll på situationen, hon är påläst och har träffat många i ämnet. De flesta av hennes källor är primärkällor, men man måste ha i åtanke att bokens syfte är att öppna människors ögon för palestiniernas situation. Därmed är det troligt att hon använder berättelser som stödjer hennes sätt att se på konflikten.

Det positiva, som gäller hela boken igenom, är att hon träffat båda sidor och alla slags människor. Hon är väldigt rak i sina frågor, när hon reser med en taxichaufför, besöker sjukhuset, talar med en soldat eller vem det nu än kan vara och därmed blir hennes uppfattning om människors åsikter om konflikten mer sanningsenlig. Dock har ju hon återberättat vad som sagts och vi har i vår tur analyserat det. Att hon är judinna hjälper henne i dessa svåra frågor, då man undviker en diskussion om huruvida hon är antisemitisk.

Eftersom att det i Israel är förbjudet för israeler att resa på de ockuperade områdena har hon en stor fördel i sina fakta då hon faktiskt tagit sig till de platser som hon talar om och därmed sett det med egna ögon.

En sak som hon glömmer att verkligen poängtera är dock hur viktig Israel är för judarna, eller hon nämner det men inte dess styrka. Det finns väldigt många israeler som skulle offra sitt liv i militären för att rädda den judiska staten.

På vissa ställen missar hon också en del information. Ett exempel är angående flyktinglägren. Alla människor kanske inte har fått möjligheten att flytta därifrån men det handlar också om att det inte vill. Både på grund av att de bor där helt gratis och för att de vägrar flytta om de inte får flytta tillbaka till de platser som de bodde på innan.

Det är svårt att se om hon ändå fortfarande känner en stolthet över staten Israel även om hon inte sammantyder med dess politik. Som hon berättade att det var viktigt för judarna att ha ett hem att komma till som alltid står öppet, är det fortfarande viktigt för henne?

Svårast med att göra en analys på en bok för ett visst ändamål är att hon inte kan svara på exakta frågorna som vi undrar över. Dessa har vi istället fått försöka analysera fram, vi kan ha hamnat mitt i prick men vi kan också helt och hållet ha

missförstått henne. Det beror både på hur hon skriver och hur vi sedan tolkar detta.

En annan synpunkt är när hon pratar om de områden som palestinierna inte kan jobba inom. Denna omöjlighet för dem känns inte helt onaturlig. Detta betyder inte att alla palestinier är onda terrorister, men det kan vara svårt att veta vem som planerar ett självmordsattentat i Tel Aviv, annars skulle de aldrig ske. Som i senaste valet, då Hamas vann, är det ett parti som inte erkänner Israels existens. De omkringliggande länderna är inte alla så förtjusta i Israel heller, och Israel måste därför alltid vara på sin vakt även om det råder fredsavtal är dessa ingen garant för framtiden. Om det är en majoritet som har röstat på Hamas, hur kan man då veta hur många som inte skulle göra som de israeliska soldaterna som är villiga att offra sitt liv för staten. Palestiniernas önskan är där att återfå Palestina, eller åtminstone Status quo ante bellum sexdagarskriget 1967.

Susan är väldigt emot de säkerhetsåtgärder som Israel tagit till användning. Betongmuren och taggtrådsstängslet som av israelerna anses vara ett säkerhet stängsel anses som en etnisk gräns för Susan. Det är sant att det skapar en vi och dem känsla, men det är också sant att det hindrar flera terrorattacker om dagen.

3.4.2 Nationalitet

Susan kände sig aldrig riktigt hemma i Storbritannien på grund av hennes utanförskap. Hennes israeliska medborgarskap har istället betytt mycket för henne genom åren, redan som ung med drömmen om att göra aliyha. Vikten av hennes känslomässiga band till Israel kopplas till Krause och Renwicks definition av nationalitet, Israel var för länge sedan ett land där judarna levde tillsammans innan de fördrevs. Trots spridningen världen över har myterna lyckats leva kvar och i och med förintelsen kopplades folket åter samman, något som förmodligen inte hade hänt annars. I Israel har de sedan fått möjligheten att äntligen men hjälp från bland annat FN och USA upprätta en stat med självstyre där de tillsammans kan upprätta den judiska kulturen som sabbat och kosher, en gemensam ekonomi och samma lagar och skyldigheter för dess judiska medborgare som exempel värnplikten. Det framgår dock inte hur Susans nutida judiska firande ser ut, om hon bevakar sabbaten, firar de judiska högtiderna som alla har en historisk koppling.

Yuvald-Davis talar om tre typer av nationalism, en Volknation- gemensamt ursprung, Kulturnation- gemensam kultur och slutligen Staatnation- jämbördiga medborgare. För Susan har staten Israel inkluderat alla dess tre men hon väljer trots detta att ändra sin syn helt. Hon väljer istället en typ av nationalism tillsammans med israelaraberna som varken är jämbördiga medborgare med henne, har gemensamt ursprung eller kultur med. Det är väldigt starkt av henne att bryta upp från en sådan trygghet. I boken *Identities in International Relations* skrivs det att man kan ha flerdubbla identiteter, medan etniciteten förändras med samhällets struktur. Susan beskriver sin identitet som israel, människa och judinna, men hennes etnicitet kanske har förändrats med samhällets struktur.

3.4.3 Etnicitet

Susan kände sig utanför i skolan, men när hon kom till Israel tillhörde hon kollektivet. Det behövdes inget mer än judisk identitet. Dock är det svårt att se vad som hände när hon flyttade till Tamra, Brass koppling mellan etnicitet och nationalitet speglade Susan just i den tidpunkt när hon flyttade till Israel men hur det ser ut nu är ganska svårt att reda ut ur hennes verk.

Man skulle kunna tänka sig att hon fortfarande känner en stark koppling till Israel om man bortser från politiken, där hon fram till flytten till Tamra behandlades jämlikt med alla andra israeler, hon fick ett kollektivt erkännande, judarna hade en egen stat och därmed uppnådde hon både ett erkännande för den judiska identiteten och den israeliska identiteten som kan ses som detsamma eftersom de helt och hållet kopplas och innebär samma. (s. 84 Krause & Renwick).

Om man håller med Charles Tilly, att en grupp som gör anspråk på en nationalitet måste visa en förenad front, måste det på ett sätt ha inneburit att Susan gav upp sin identitet som israel. Om inte för sig själv, så inför kollektivet. Medborgarskapet med dess rättigheter står dock kvar, men förhållandena hon lever under klassas kanske mer som att hon är israelarab, och eftersom att hon snarare visar enad front med dessa, är hennes nationalitet då egentligen israelarab, men att hon bara sitter inne med id-kortets fördelar? (s. 56, Tilly). Om man fortsätter in på Davis argument där territoriella gränser leder till att etniciteten blir viktigare är nationell identitet, innebär det då att Susan hellre skulle välja en israelarabisk etnicitet framför israelisk identitet? (s. 81, Krause & Renwick)

I fallet israeler vs israelaraber, följs de vidare som en inne och ute grupp. Där israelerna (inne) dominerar genom att de är den styrande identiteten och därmed styr israelarabernas (ute) rättigheter och även deras gruppering. (Davies)

4 Slutsats och jämförelse

4.1 nationalitet

Natio

Både Susan och intervjuobjektet anser att de har flera identiteter och att den israeliska nationaliteten endast är en av många. Intervjuobjektet har, till skillnad från Susan, varit beredd att offra sitt liv för nationaliteten, men säger samtidigt att det inte bara är en fråga om israelisk nationalitet utan även om judendomens överlevnad. Han verkar till stor del se det som att situationen i Israel är Guds verk, och undrar vad han försöker förmedla, medan Susan menar att det endast handlar om politiken i formen av vad toran talar för. Inte vad Gud straffar dem för.

4.2 tet

Etnici

Susan och intervjuobjektet anser båda att den israeliska staten har skapat ett vi och dem. Där skillnaderna är tydliga både i form av medborgarskap och territoriella gränser. Intervjuobjektet anser att detta kanske bidrar till att man får en klarare bild av vem man är, medan Susan tycker tvärtom. Hon anser att den etniska gränsen har bidragit till att de båda folken inte vet särskilt mycket om varandra och menar på att det kan leda till att de bara ser det dåliga och i sin tur förvärrar läget i konflikten om inte så hindrar det den från att förbättras. Susan anser att det är israelerna som behöver vakna upp och inse hur de behandlar araberna och inte tvärtom som intervjuobjektet anser, att judarna fortfarande står under hot. Visst stämmer det också till en viss del för Susan, hon känner sig trygg med att veta att det finns en plats dit judar kan "fly". Bägge anser att på grund av judarnas historia är det viktigt att det finns en plats där de kan känna samhörighet och identifiera sig som grupp. Insåg med sin flytt till Tamra att hon blivit manipulerad av staten, något som vi försökt ta reda på om intervjuobjektet också blivit. Han är fortfarande, trots att han sett hur palestinierna behandlas, stolt över staten och dess politik. Han är därmed ett praktexempel på att Israel har lyckats skapa den typ av medborgare de vill ha genom värnplikten, en medborgare som till vilket pris som helst skyddar landet.

4.3 etnicitet till nationalitet

Från

Att judendomen och Israel är en sammankopplad identitet är de båda överens om. Israels mål är ju att vara en judiskt etnisk ren stat, där toran spelar en viktig roll. Deras syn på Israels grundande stämmer väl med Brass' syn på hur etnicitet är kopplat till nationalitet eftersom judar som grupp både erkänns och har uppnått självstyrelse i en egen stat. Båda poängterar att ur palestiniernas synvinkel ser de sig själva först som palestinier, sedan som araber och till sist som israeler.

4.4 Palestina konflikten

Israel/

intervjuobjektet tror att Gud försöker säga dem något genom konflikten, som att straffa dem för något. Susan anser snarare att Israel måste upphöra med sin diskrimineringspolitik för att fred ska vara möjlig. Intervjuobjektet anser att minoriteter alltid blir sämre behandlade, medan Susan snarare menar att de borde ta tillvara på denna kulturella mångfald, och inte acceptera dessa medborgerliga orättvisor bara för att de är i minoritet. De båda önskar att se alla som lever i Israel att leva i fred sida vid sida. De hoppas att det är möjligt, men ingen av dem vågar fullt ut tro på en sådan naivitet. Susan flyttade in i landet med en positiv syn till Israel, och fann där raka motsatsen. För intervjuobjektet var det tvärtom, när han var i Israel var han mer fientlig till "de andra" än vad han är idag. Kanske har hans perspektiv förändrats i och med att han inte längre lever mitt i konflikten och på ett fredligt plan träffat palestinier och därmed ändrat uppfattning. Susan däremot fick se den verkliga bilden och fick med egna ögon se att verkligheten innebar något helt annat. Som han lärt känna palestinier i Sverige, har Susan lärt känna palestinier i Israel.

5 Källhänvisning

Krause, Jill & Renwick, Neil (red.), 1996. *Identities in International Relations*. Macmillan Press Ltd, Wiltshire.

Nathan, Susan, 2005. *Ett annat Israel*. Harper Collins Publisher Ltd 2005
"The World Factbook", www.cia.gov

Tilly, Charles, 2002. *Stories, Identities, and Political Change*. Rowman & Littlefield Publishers, Inc., USA

Petersson, Bo & Robertson, Alexa (red.), 2003. *Identitetsstudier i praktiken*. Liber AB, Malmö

Yuval-Davis, Nira, 2006. *Gender & Nation*. SAGE Publications Ltd, Gateshead.